

TOPLUMSAL CİNSİYET MERCEĞİNDEN KIBRIS'TA ÇÖZÜMÜN EKONOMİK ETKİLERİ

Lefkoşa, 17 Şubat 2020

Bu belge, Enrique Aldaz-Carroll ve Reena Badiani-Magnusson tarafından hazırlanmıştır. Yazarlar, BM Genel Sekreteri Kıbrıs Özel Danışmanı Ofisi (OSASG) çalışanlarına, Fiona Mullen, Sophia Papastavrou ve Mertkan Hamit'ten oluşan uzman danışmanlara, istişare grupları katılımcılarına ve Dünya Bankası'ndan akran değerlendirmesi yoluyla geri bildirim sunan meslektaşlara sağlamış oldukları katkılar için teşekkürlerini sunar.

Bu PowerPoint sunumu, 2015-16'da BM himayesinde, Dünya Bankası ve OSASG'ın kendi kaynakları ile birlikte BM-Dünya Bankası ortaklığı tröst fonu altında finanse edilen, iki müzakere ekibi için hazırlanmış ve halihazırda yayınlanmış olan çalışmanın temelde bir özetini sunmaktadır. Yapılan değerlendirmeler ve tahminler, müzakerelerin değerlendirmenin yapıldığı sıradaki durumuna ve gidişatına dayanmaktadır (Dünya Bankası 2016). Avrupa Birliği'nin "27 Şubat 2006 tarih ve (AK) No. 389/2006 sayılı Konsey Yardım Tüzüğü" aracılığıyla finansmanı sağlanan Büyüme ve Sürdürülebilir Kalkınma için Ekonomik Analiz Programı kapsamında daha önce yapılan çalışmalar bu analiz çalışmasına bilgi desteği sağlamıştır. Aynı zamanda, İsveç'ten de mali destek alınmış ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) bu desteğin yönetimini gerçekleştirerek KRt ve KT'te odak gruplarının oluşturulmasına olanak sağlamıştır. Kapsamlı bir çözümün toplumsal cinsiyete göre farklılaştırılmış etkisine özel bir ilgiyle odaklanılarak analiz çalışmasının bilgi kapsamı genişletilmiştir. Analiz, her iki toplumdaki kilit paydaşlarla yapılan gayri resmi istişarelerden ve Kıbrıs'ta Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Teknik Komitesi ve Toplumsal Cinsiyet Danışma Kurulu (GAT/PRIÖ 2012) üyelerinin raporları da dâhil olmak üzere, toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve toplumsal cinsiyet, barış ve güvenliğe ilişkin kapsamlı literatürden önemli ölçüde yararlanmıştır.

Sunumun Ana hatları

**Yeniden birleşmenin
getireceği faydalar
birleşmenin
maliyetinden daha mı
ağır basmaktadır?**

**Yeniden birleşmenin
faydalarını en üst düzeye
çıkarmak için gereken
destekleyici politikalar
nelerdir?**

**Çözümü geciktirmenin
bir maliyeti var mıdır?**

Sonuç

Yeniden birleşmenin getireceği faydalar birleşmenin maliyetinden daha mı ağır basmaktadır?

Her iki taraf için ve birçok açıdan Evet:

Gelirler

Yatırım

Ticaret

İşler

Gelirler üzerindeki etkisi

- Daha yüksek seviyedeki bir ekonomik büyüme yeniden birleşmeden sonraki on yılda Kıbrıslıların gelirlerini **ilaveten** % 7 oranında artıracaktır.
- İçerisinde destekleyici politikaların yer aldığı bir yeniden birleşme, Kıbrıs Rum (KR) ve Kıbrıs Türk (KT) ekonomilerinin sırasıyla her yıl **ilaveten** yüzde 0,4 puan ve yüzde 1,8 puan ile büyümesini sağlayabilir.
- Yeniden birleşmeyi izleyen on yıl içinde, KT'nin gelirleri, *statüko* senaryosunda kaydedeceği % 67'lik artışa karşılık, KR'nin gelirlerinin % 75'ine ulaşabilir.

.... Ancak, insanların mevcut fırsatları değerlendirmesi ortam içinde kısıtlanabileceğinden, elde edilecek faydalarda farklılıklar görülebilir. Bu kısıtlamaların kaldırılması, yeniden birleşmenin etkisini ve eşitliği artıracaktır.

Yapılan bu çalışma, etkilerin nasıl değişebileceğini değerlendirmek amacıyla bir toplumsal cinsiyet* merceği de içermektedir.

* Tam kapsamlı bir toplumsal cinsiyet değerlendirmesi yapılan bu çalışmanın kapsamı dışındadır. Bu çalışma, özellikle LGBTQI sorunlarını, mevzuattaki boşlukları, ayrımcılıkla mücadele mevzuatının uygulanmasını, göçmen işçilerin ve ev hizmetlerinde çalışanların durumlarını vb diğer konuları ele almamaktadır. Bununla birlikte, söz konusu kişilerin istihdam, insan onuruna yakışır iş ve yaşam koşullarının ve güvenliklerinin güvence altına alınması için uygun tedbirlerin alınması gerektiği kayda geçilmelidir.

Ticaret üzerindeki Etkisi

- Normalleşmiş ilişkilerin, uyumlu vergi sistemlerinin ve ürün standartlarının ada içi ticareti üç katına çıkarması muhtemeldir. Ada genelinde hizmetlere ve girdilere erişimin olması firmaların maliyetlerini azaltacak ve rekabet güçlerini artıracaktır.
- Uluslararası ticaret önemli ölçüde genişleyecektir:

KR'nin GSYH'si, 2035 yılı itibariyle yalnızca Türkiye'ye mal ve hizmet ihracatı öngörüldüğünde % 3,4 oranında artabilir. Hizmet ihracatı: iş hizmetleri, nakliye, finansal hizmetler ve turizmi içerir.

KT'nin mal ve hizmet ihracatı destekleyici nitelikte tamamlayıcı politikalarla 2035 yılı itibariyle KT'nin mevcut GSYH'sinin % 12,2'si kadar büyüyebilir. İhracat: turizm ve tarımsal ürünler.

Yatırım üzerindeki Etkisi

- Çözüm yatırımı teşvik edecektir: Enerji, ulaşım ve su sistemlerinin entegrasyonu çözümden sonraki 2-3 yıl içinde 1,1 milyar € değerinde yatırım fırsatı yaratabilir.
- Bu tür bir yatırım, Kıbrıslılar ve işletmeler için daha iyi ve daha ucuz altyapı hizmetleri sağlayacak, Kıbrıslıların refahını ve özel sektörün rekabet gücünü artıracaktır.
- Yeniden birleşme, ayrıca, Kıbrıs'a daha fazla özel yatırımın gelmesi için bir fırsat penceresi açacaktır:
 - Kıbrıs, giderek artan bir şekilde istikrarsızlaşan bir bölgede bir "istikrar adası" haline gelebilir ve Akdeniz'deki komşularıyla yüzyıllardır süren kültürel ve ekonomik bağlarından faydalanabilir.
 - Daha düşük düzeydeki bir ekonomik belirsizlik, iş dünyası ve refah için daha elverişli bir ortamı teşvik edecektir.
- Mülkiyet sorununun çözülmesi, Kıbrıs'taki iş ortamının iyileştirilmesine yardımcı olacak ve tüm adanın daha fazla zenginlik ve istihdam sağlayacak şekilde bütünüyle gelişmesine olanak sağlayacaktır.
- Çözüm, aynı zamanda, paylaşılan kaynakların kullanılmasını da kolaylaştıracaktır.

İşler üzerindeki etkisi

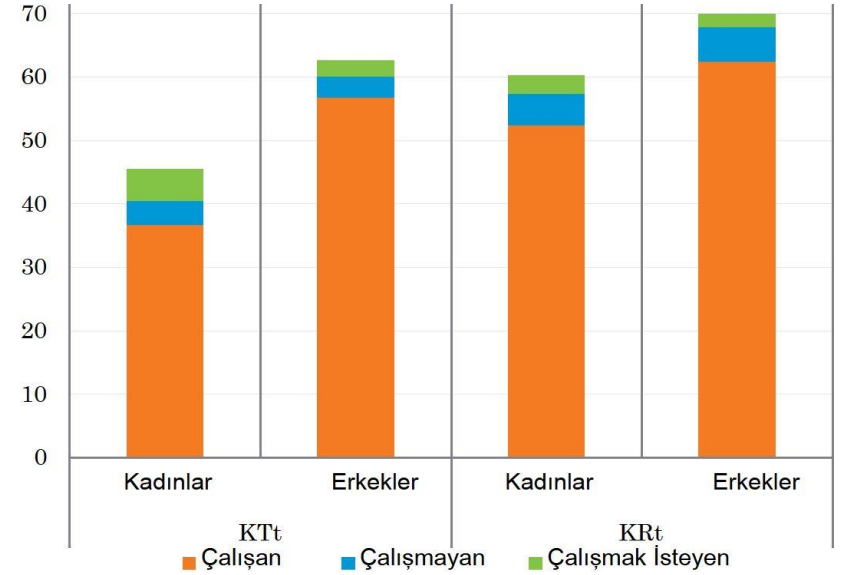
- Daha büyük bir ekonomi, artan ticaret ve daha fazla yatırım, ada genelinde birçok istihdam imkanı yaratacaktır.
- İş gücünün ve sermayenin serbest dolaşımı işçilerin ve finansın en iyi şekilde kullanılmasını sağlayacağından ekonomiyi daha üretken hale getirecektir.
- Orta vadede adanın tamamında, özellikle de KTT'de, istihdam oranları artacaktır.
- Yeni altyapı yatırımlarıyla idame ettirilen inşaat ve turizm sektörleri istihdam kazanımlarının itici gücü olacaktır.
- Ada içi işgücü hareketliliğinde görülecek her türlü artış, muhtemelen geçici olacak ve olumlu net etkiler yaratacaktır.
- Etkili bir idareye ve daha büyük bir özel sektöre doğru yöneliş, bazı geçici uyum maliyetlerini beraberinde getirecektir - istihdam bazı alanlarda genişlerken bazı alanlarda daralacaktır.
- Yeniden eğitimlerin verilmesi ve yardımın sağlanması yoluyla (yeni AB üyelerinin katılımında olduğu gibi) çalışanların yeni işlere geçişlerinde destek olan sosyal koruma ile uyum maliyetleri azaltılabilir.

İşlerin artmasından erkeklerin ve kadınların sağlayacağı imkan ve faydalar eşit derecede mi olacak?

- Eğitimdeki toplumsal cinsiyet farkları her iki toplumda da zamanla azalmış, işgücü piyasasına yeni girenleri bir dizi alanda işe girmede daha iyi bir konumda olmalarını sağlamıştır.
- Bununla birlikte, ekonomik fırsatlardaki toplumsal cinsiyet ayrımının görünürlüğü oldukça yüksek olmaya devam etmekte, iş, kariyer, ücret ve hareketlilik seçimini etkilemektedir.
- Her iki toplumda da işgücüne katılımı önemli boşluklar vardır: KTt'de kadınların işgücüne katılımı 2018'de erkeklere göre 20 puan daha düşük gerçekleşmişken bu oran KRt'de 10 puan daha düşük olmuştur.
- İstihdam edilmeyen kadınların birçoğu işe girmeye hazır durumdadır. Her iki toplumda da çalışmayan her 7 kadından yaklaşık 1'i çalışmaya hazır ve istekli durumdadır.
- KTt'de çalışmaya hazır olanlara yönelik fırsatların sunulmasıyla kadın istihdamı % 25 artabilir. KRt de ise bu artış % 17 olabilir. İşyerinde toplumsal cinsiyet eşitliğini güçlendirmek akıllı ekonomidir (↑ büyüme). Nüfusun yarısının işgücüne katılımının önündeki engellerin kaldırılması yeniden birleşmenin getireceği faydaları artıracaktır.

İstihdam, işsizlik ve çalışmaya hazır olanlar, 15+; KRt ve KTt

İhtiyacı olanlara yardım edecek bir sosyal yardım sistemi olacak mı? Federal mi olacak yoksa iki sistem mi olacak?

- Bir takım uyarlamalar yapıldıktan sonra, Kıbrıs'taki mevcut sosyal güvenlik sistemleri, yeniden birleşmenin ardından tüm Kıbrıs ekonomisinin dönüşümünü destekleme kapasitesine sahip olacaktır.
- Yeniden birleşmenin ardından iki paralel sistem şeklinde başlayacak olan mevcut sosyal güvenlik sistemlerinin nasıl değişmesi gerektiğine karar vermek her iki tarafa kalmıştır.
- Genelde, küçük federasyonların tek bir sosyal güvenlik sistemi vardır. Birden fazla sisteme sahip olmakla karşılaştırıldığında, tek bir sistem işgücü hareketliliğini destekler, riski toplar ve idari maliyetleri azaltır.
- Bununla birlikte, Kıbrıs'ta birden fazla sosyal güvenlik sisteminin idamesi, iki sistemin birbirine benzer olması durumunda ekonomik teşvikleri önemli ölçüde bozmayacaktır.
- Ancak, işgücü hareketliliğini desteklemek adına, bir sistemden diğerine geçişe izin verilmesi önemlidir.
- Sistemlerin, zaman içinde birbirlerine yakınlaştırılması, işgücü piyasasında entegrasyonun ve sosyal güvenlik rejiminin sürdürülebilirliğinin teşvik edilmesi amacıyla arzu edilen bir hedeftir.

Toplumda en kırılgan durumda olanlar ihtiyaç duydukları desteği almaya nasıl devam edebilir?

- Sosyal yardım hizmetleri, toplumdaki en yoksul ve en savunmasız kişiler için hayati önem taşır.
- Örneğin, KTt'de hedeflenen sosyal yardımlar, hane reisinin kadın olduğu hanelerdeki yoksulluğu azaltmaktadır. Transferler yapıldıktan sonra, hane reisinin erkek ve kadın olduğu hanelerdeki yoksulluk oranları aynı olmuştur (Dünya Bankası 2019).
- Kırılgan durumdaki bu nüfusların desteklenmeye devam etmesini sağlamak ve sosyal yardım sistemlerindeki farklılıkların hareketlilik ve sistemlerdeki değişikliklerin bir sonucu olarak ortaya çıkmasının önüne geçmek amacıyla bu yardımlara ihtiyaç vardır.
- Sosyal yardım hizmetleri, aile ve hane içi şiddet mağdurlarını destekleme konusunda kilit öneme sahiptir. Kapsamlı bir çözümün hayata geçirilmesi sırasında hizmetlerin sürdürülmesinde her iki kurucu devletin polis, sağlık, eğitim ve sosyal yardım hizmetleri arasında işbirliğine ihtiyaç olacaktır.
- Bu tür bir işbirliği, kadına yönelik şiddetin önlenmesine ve bunlarla mücadelede yardımcı olacaktır. Bu işbirliği hareketlilik durumlarında kapsama boşluklarının oluşmamasını sağlamak adına özellikle önemlidir.

Çözümü geciktirmenin bir maliyeti var mıdır?

Bir açmaza girmenin maliyeti **elde edilemeyen faydalar** nedeniyle her müzakere turunda artacaktır:

- Adanın bölgede stratejik açıdan bir bütün olarak konumlandırılmaması ve kaynak geliştirmede kısıtlamaların olması.
- Ada genelinde etkilenen mülkiyete erişim eksikliği.
- Çözümün gelmediği bir ortamda KT ve KR kadınların potansiyel iş fırsatlarına erişememeleri. KT kadınların işgücüne katılım oranı AB ortalamasının yarısıdır.
- İki ekonominin küçük olması nedeniyle üretim ve hizmet sunumundaki verimsizlikler.
- Çözüm gerçekleşmeden geçen zaman içinde Kıbrıslı Rumlar ile Kıbrıslı Türkler arasındaki kişi başına düşen gelir uçurumunun artması, çözüm sonrasında kişi başına düşen gelirlerin yakınlaştırılmasının daha uzun yıllar süreceği anlamını taşımaktadır.

Çözümü geciktirmenin bir maliyeti var mıdır? (devam)

Zaman içerisinde biriken maliyetler sebebiyle de çözümsüzlüğün maliyeti artacaktır:

- Savunma maliyetleri (KR tarafında sadece savunma maliyetlerini değil, aynı zamanda BM barış misyonunun yıllık giderlerinin üçte birini de içerir; bu rakam 2019'da KRt için 17,1 milyon \$ (15,2milyon €) tutarında olmuştur).
- Kuzeyde AB *müktesebatının* askıya alınmasından kaynaklanan verimsizlikler

Çözümü geciktirmenin bir maliyeti var mıdır? (devam)

Çözüm olmamasının **ekonomik olmayan maliyetleri** de çok yüksektir:

- Her yıl tahmini olarak mülkünden olan 1,108 mülk sahibi, çözümün gelmemesi nedeniyle mülkünü geri alamadan veya tazminat alamadan ölmektedir. Mülkünden olan mülk sahiplerinin çoğu artık ileri yaşlardadır.
- Nüfusun geri kalanı için yeniden birleşmenin getireceği duygusal fayda zamanla azalmaktadır:
 - 1974 öncesine ilişkin yetişkin olarak anı taşıyanların oranı on yıl içinde nüfusun % 8'inden daha az olacaktır.
 - Çözümün daha da gecikmesi durumunda, yeniden birleşme nüfusun çoğu için alışılmadık bir kavram olacaktır.

3

Yeniden birleşmenin faydalarını en üst seviyeye çıkarmak için gereken en önemli destekleyici politikalar nelerdir?

AB'ye katılan ülkelerin farklı deneyimlerinden görüldüğü üzere, pazara erişimin artması ekonomik başarının garantisi değildir. Destekleyici politikalara ihtiyaç vardır:

Ada içinde ve dünya ile entegrasyonu artırmaya yönelik yatırımlar: daha fazla ticaret, turizm ve iş için yolların, limanların, elektrik ve su sistemlerinin birbirine bağlanması.

Kıbrıs'ta işgücünün ve sermayenin serbest dolaşımını kolaylaştırmaya yönelik politikalar (sistemlerin uyumlaştırılması ve sertifikasyonun karşılıklı tanınması)

Bürokrasinin azaltılması ile birlikte daha büyük ve daha güçlü bir finans sektörüyle hayatın özel sektör için daha kolay kılınması

İstikrarlı bir makro-ekonomik mali çerçeve

Kırılgan durumdakilere yardım: Uyum maliyetlerini en aza indirmek amacıyla geçiş sırasında kırılgan durumdaki gruplara sosyal koruma önlemleriyle yardımcı olunması (yeni gelir kaynakları bulma desteği, yeniden eğitim, yerlerinden edilmişlere yardım)

Hangi politikalar yeniden birleşmenin getireceği faydaların erkekler ve kadınlar arasında daha eşit dağılmasını destekleyebilir?

- **İşgücü piyasasında toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlendirilmesi ve bu bağlamda:**
 - erken çocukluk ve okul çağındaki çocuklar için uygun fiyatlı çocuk bakımına erişim;
 - işe alımlarda ve ücretlerde ayrımcılık yapılmamasının hayata geçirilerek uygulanması;
 - proaktif işgücü piyasası hizmetleri aracılığıyla toplumsal cinsiyet ayrımının ele alınması ve
 - işgücü piyasasına yeniden girmek isteyen ve eğitimden iş hayatına geçişlerini tamamlamamış olan kadınlara yönelik eğitim ve desteklerin sağlanması.
- **Finansal okuryazarlık ve yönetim becerilerinin derinleştirilmesi.** Kadınlarının sesinin ve temsilinin geliştirilmesi amacıyla mülk ve varlıkların daha etkili yönetiminin teşvik edilmesi.
- Özellikle daha yoksul ve izole durumda olan kadınların hareketliliğini geliştirmek için **güvenli ve güvenilir toplu taşımanın sağlanması.**
- **Toplumsal cinsiyet temelli şiddetin önlenmesi ve mağdurlarının korunmasına yönelik hizmetlerin ilerletilmesi ve mevzuat uygulamalarının geliştirilmesi**
- **Yeniden birleşmeyle ilgili belirsizliğin insan güvenliği bakış açısını da içerecek şekilde günlük yaşam üzerindeki etkisinin azaltılması**
- Bunun, aynı zamanda, ihtiyaçları karşılamaya yetecek kaynakların ayrılması, toplumda **kadınların sesinin yükseltilmesi ve liderliğinin artırılması** amacıyla **toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme** yoluyla da desteklenmesi gerekecektir

3

İş yerinde kadınların desteklenmesi, bir yandan toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletirken, diğer yandan kadınların iş gücü piyasasındaki değişikliklerde yer alma kabiliyetlerini de geliştirecektir

Küçük çocuklu aileleri destekleyen ve çocuk bakımının işgücüne katılım üzerindeki etkisini azaltan politikalar:

Daha genç yaştaki çalışanlar genelde işgücü piyasasına uyum konusunda daha yaşlı çalışanlara kıyasla daha esnektir. Ancak, çocukların anneleri ve büyükanneleri etkilemesi bu esnekliği azaltır.

Her iki toplumda da, uygun fiyatlı ve erişilebilir çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaşması, hem annelerin hem de büyükannelerin işgücü arzını destekleme potansiyeline sahiptir.

1

Küçük çocuklar için yüksek kaliteli çocuk bakımı arzının ve fiyat uygunluğunun geliştirilmesi:

OECD ülkelerinin yaklaşık üçte ikisinde kadın istihdamının önündeki engelleri aşmada en etkili üç politikadan biri olarak kabul edilmiştir (OECD, 2017).

Doğum izninin sona ermesiyle tam zamanlı erken çocukluk dönemi desteği alma arasında oluşan zaman farkı, hem KTT'de hem de KRT'de önemli bir seviyededir. Aileleri ve özellikle kadınları tüm aile bireylerinin ihtiyaçlarını karşılama durumunda bırakmaktadır.

Hane halkının karşılaştığı çocuk bakımı maliyetleri çeşitli yaklaşımlarla azaltılabilir. Gelir seviyesine göre çocuk bakımının belli saatler süresince ücretsiz sağlanması, çocuk bakımı için indirimlerin veya doğrudan transferlerin yapılması bu yaklaşımlar arasında yer alır.

Çocuk bakımının verildiği lokasyonun nüfusun ihtiyaçlarını karşılaması bakımından, çocuk bakım hizmetlerinin zamanlaması ve lokasyonu oldukça önemlidir

3

İş yerinde kadınların desteklenmesi, bir yandan toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletirken, diğer yandan kadınların iş gücü piyasasındaki değişikliklerde yer alma kabiliyetlerini de geliştirecektir

Okul sonrası bakıma ihtiyaç duyan daha büyük çocuklara sahip çalışan ebeveynleri desteklemek amacıyla işyerindeki tesislerin güçlendirilmesi:

- Ebeveynler okul çağındaki çocuklarına okuldan sonra bakmayla bağlantılı önemli ölçüde zaman baskısı altında olduklarını belirtmektedirler. Bu, kadınların çalışma tercihlerini etkileyen bir durumdur.
- İşyerinde okul sonrası bakımın desteklenmesi, ailelerin bu lojistiği yönetme becerilerini güçlendirecek ve çalışmalarının üzerindeki etkisini azaltacaktır.

Eşit ebeveynliğin desteklenmesi: ücretli ebeveyn izni

- Annelik izni veya babalık izni politikalarındaki esneklik kısıtlamaları, ebeveynlerin izin haklarını ihtiyaçlarına uygun bir şekilde kullanma yeteneklerini azaltmaktadır.
- Her iki toplumda da babalık izninin az olması babanın katılımını teşvik etmek yerine kısıtlamaktadır (KT'te 2 gün ve KR'te 2 hafta ve ücretsiz ebeveyn izni).
- **Ücretli izin fayda sağlar!** Ücretli babalık ve ebeveyn izni, katılımı artırır, çocukların başarılarını artırır ve kadınların işgücüne katılımını teşvik eder.

İş yerinde kadınların desteklenmesi, bir yandan toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletirken, diğer yandan kadınların iş gücü piyasasındaki değişikliklerde yer alma kabiliyetlerini de geliştirecektir (devamı)

İşe alımlarda ve ücretlerde ayrımcılık yapılmamasının hayata geçirilerek uygulanması:

- Toplumsal cinsiyete dayalı ücret ve kazanç farklarının yansımaları arasında: eğitim ve sektör temelli ayırımın olması; liderlik ve yönetim kademelerinde daha az kadının olması; ücretsiz çalışma ve ayrıca işe alma, ücret ve kariyer ilerlemesinde ayrımcılık yer alır.
- Ücret, işe alma ve terfi uygulamalarında mevzuatın uygulanmasının yanı sıra, şeffaflığın ve halkın bilinç seviyesinin artırılması iyi uygulamaların kabulünü ve kötü uygulamaların açığa çıkarılmasını sağlayabilir.
- Bunlara örnek olarak, ücrette şeffaflığın sağlanmasına yönelik girişimler, işe alma ve ücretlendirmede en iyi şirket uygulamalarının tanıtılması ve toplu sözleşmelerde toplumsal cinsiyet bakış açılarını güçlendirmeye yönelik yaklaşımlar gösterilebilir.

İş yerinde kadınların desteklenmesi, bir yandan toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletirken, diğer yandan kadınların iş gücü piyasasındaki değişikliklerde yer alma kabiliyetlerini de geliştirecektir (devamı)

Yaşam akışındaki geçişlerin desteklenmesi, fırsatlar genişledikçe işgücü piyasasına (yeniden) girişi teşvik etmeye yönelik çerçeve:

- Özel işgücü piyasası hizmetleri ve eğitimi, kariyerine ara veren veya eğitim sonrasında işgücü piyasasına geçiş yapamayan kadınları yeniden entegre etmek amacıyla kullanılabilir.
- İş arayan adayları desteklemeye, sosyal becerileri teşvik etmeye, hedefe yönelik bilgi vermeye, eğitim boşluklarını ve dil becerilerini doldurmaya odaklanan hizmetler.
- Serbest meslek sahibi kadınları ve girişimcilerin ilerleme kaydetmelerine yönelik özel hizmetlerin geliştirilmesi. Örneğin; koçluk, iş becerilerine odaklanma, mentörlük ve network oluşturma fırsatları vb.

İş yerinde kadınların desteklenmesi, bir yandan toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletirken, diğer yandan kadınların iş gücü piyasasındaki değişikliklerde yer alma kabiliyetlerini de geliştirecektir (devamı)

Finansal okuryazarlık ve yönetim becerilerinin derinleştirilmesi

- Mali varlıkların yönetimindeki sorumluluk ayrımı her iki toplumda da görülmektedir. Kadınların gelir elde etmede ikincil seviyede olduğu veya çalışmadığı hanelerde, bu durumun karar verme sürecindeki ayrımla bağlantılı olduğu görülmektedir.
- Mali yönetim görevi bütün hane halklarına eşit olarak dağıtılmadığından, bu durum gelecekte elde edilecek gelir akışlarının nasıl kullanılacağını etkilemekte, aynı zamanda, eldeki varlıkların yatırım amacıyla nasıl kullanıldığına da yansımaktadır.
- Finansal eğitim, programları, farklı kadın gruplarının ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde hedeflenebilir. Örneğin, kendi hesabına çalışanlar için iş becerileri eğitimi, dijital finansal ürün ve hizmetlerin nasıl kullanılacağı veya mevcut finansal ürün yelpazesini içerebilir.

Toplu taşımanın güvenli ve güvenilir olması hareketlilik bakımından toplumsal cinsiyet eşitliğini daha fazla destekleyebilir

Ulaşımda erişim ve kamusal alanlarındaki güvenlik endişeleri kadınların hareketliliğini kısıtlamaktadır.

Çoğu ailenin özel aracı olsa da araba öncelikli olarak ekmeği kazananın kullanımındadır. Bu durum, özellikle daha yoksul art alandan gelen ve daha izole koşullar altında olan kadınları etkilemektedir.

Toplu taşımanın kısıtlı olmasının etkileri farklı şekillerde hissedilmektedir:

- İşe gidip gelme olanağının sınırlı olması nedeniyle iş kabul edilebilecek yerleri azaltır
- Sağlık hizmetlerine erişimi ve daha uzaktaki eğitim olanaklarını etkiler.
- Arabalara erişimi olmayanlar için ada genelinde hareketliliği engeller.
- Özellikle geceleri güvenlik endişelerini artırır ve kadınların kamusal alanlara katılımını azaltır.
- Daha büyük çocuklar için okul sonrası çocuk bakımı konusunda zorluk yaşayan ebeveynlerin lojistik zorluklarının devam ettiği anlamını taşır.

Gelişmiş bir toplu taşıma sistemi, işgücünün ve öğrencilerin hareketliliğini daha fazla destekler ve ayrıca ada genelinde turizmi artırma potansiyelini geliştirir.

Destekleyici politikaların uygulanması ne kadara mal olacak?

- Ulaşım, enerji ve su altyapı projeleri dikkatli bir şekilde belirlenir ve hayata geçirilirse, bunlar bir maliyetten çok yatırım olacaktır ve beraberlerinde ada çapında ekonomik faydalar getireceklerdir.
- Ada genelinde altyapıyı yeniden bağlantılı hale getirmek için gereken kamu yatırımlarının ulaşım için 580 milyon €, su için 325 milyon € ve enerji için 180 milyon € olduğu tahmin edilmektedir.
- Avrupa Yapısal ve Yatırım Fonları da dâhil olmak üzere, yerli ve yabancı özel finansmanın yanı sıra, kamu finansmanından en iyi şekilde yararlanmak önemli olacaktır.
- Geride kalmış farklı AB ekonomilerinin Avrupa Yapısal ve Yatırım Fonları konusunda elde ettiği deneyim, asıl zorluğun fonları özümseme konusunda olacağını göstermektedir.
- Bu nedenle, üretken yatırım fırsatlarını mevcut kamu fonlarıyla ilişkilendirmek amacıyla idari kapasitenin, belediyeler de dâhil olmak üzere, geliştirilmesi oldukça önemlidir.

**Şimdiden
hazırlanmaya
başlayın ki
dalgayı
yakalamaya
hazır olun...**

Sonuç (1)

- 10 Kıbrıslı Rum'dan 7'si ve Kıbrıslı Türkler Kıbrıs sorununa bir çözüm istemektedir. Ancak, çözümün farklılaşan ekonomik etkileri ve sosyal yönleri ile birlikte bu etkilerin Kıbrıslı erkeklerin ve kadınların günlük yaşamlarına nasıl yansıtacağı konusunda endişeler vardır.
- Her iki toplumda büyük bir çoğunluğun üzerinde mutabık kaldığı nokta, çözümün hatlarıyla ilgili daha iyi bilgilendirilmek istedikleri ve liderlerine geri bildirimde bulunabilme pozisyonunda olmak istedikleridir.
- Her iki toplumda, topluma ulaşarak çözümün etkilerine dair bilgilendirmede bulunulması bilgi eksikliklerini giderecek, güven tesis edecek ve çözüme yönelik destek toplayacaktır.

Sonuç (2)

Kapsamlı bir çözüm ada genelinde daha büyük bir ekonomik büyümeye yönelik bir fırsat penceresi açacaktır.

Yatırımı teşvik etmesi, ticareti artırması ve istihdam yaratması beklenmektedir. Böylelikle, yaşam standartlarında iyileşmeler gerçekleşecek ve gelirlerde ada genelindeki bir yakınlaşmayla birlikte daha gelişmiş AB ekonomilerine de yakınlaşma yaşanacaktır.

Çözümün gecikmesi ekonomik ve ekonomik olmayan maliyetlerde bir artışla sonuçlanacaktır.

Bu fırsattan en iyi şekilde yararlanmak için, GCc ve KTt sağlam bir politika benimsemeli, kurumsal kararlar almalı ve oluşacak herhangi bir anlaşmayı etkili bir şekilde uygulamaya koymaları gerekecektir.

Uygun destekleyici politikaların hayata geçirilmesi kaydıyla ve kadınların ekonomik hayata katılımını sınırlandıran mevcut toplumsal cinsiyet engeller azaltıldığında, yeniden birleşme her iki tarafta erkekler ve kadınlar arasında daha eşit paylaşılacak olan "daha büyük bir pastanın" oluşmasını sağlayacaktır.

**Konu faydaların
bölünmesiyle
alakalı değildir ...**

**...konu faydaların
artırılmasıyla
alakalıdır...**

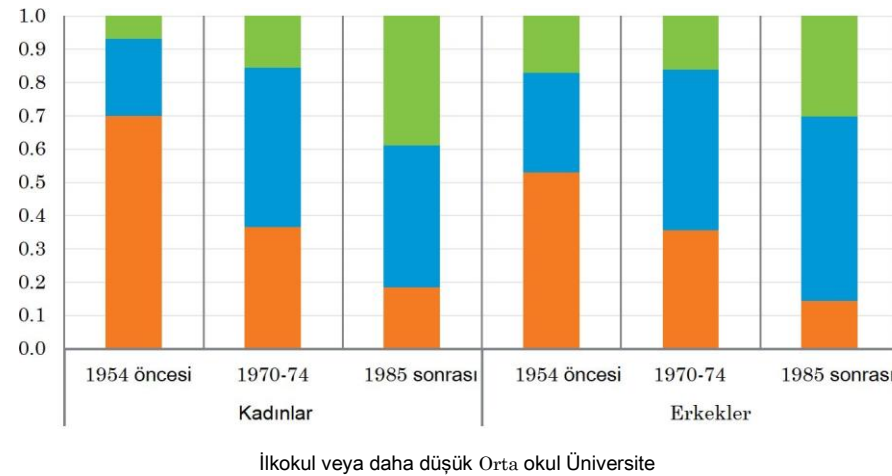
Teknik Ek

Seçilen Göstergeler

Kuşaklar boyunca artan eğitim seviyeleri: Toplumsal cinsiyet farkının kapatılması ve iş gücü verimliliğinin artırılması

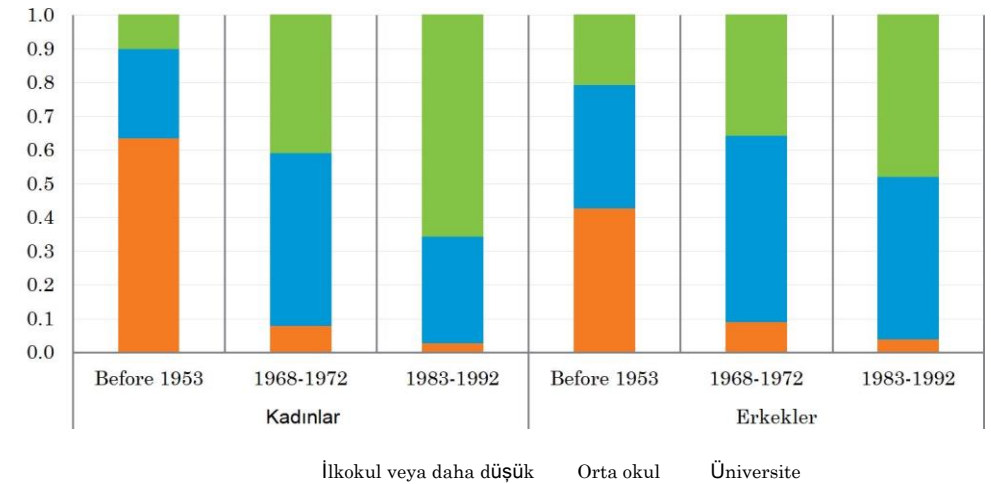
Şekil 1: Doğum yılına göre eğitimin tamamlanması

Panel a: KTt

Kaynak: KTt, Dünya Bankası (2019) 2014/15 Hanehalkı Bütçe Anketi kullanılarak.

Panel b: KRt

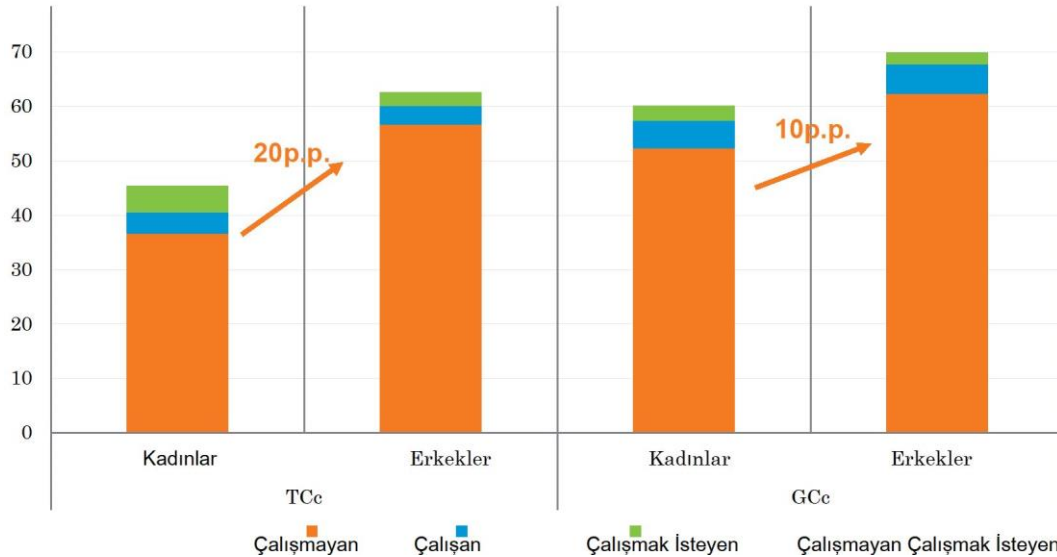
Kaynak: KRt, İşgücü Anketi 2017.

Bununla birlikte, eğitim seviyelerindeki boşlukların kapatılmasına rağmen, okul içindeki ve dışındaki sosyal klişeler, erkekleri ve kızları farklı yönleri yönlendirmeye, eğitim tercihlerini, arzularını, toplumdaki rollerine ve geleceklerine ilişkin görüşlerini etkilemeye devam etmektedir.
(Angeli, MIGS 2018).

15 yaş üzerindeki istihdam oranlarında toplumsal cinsiyet farklılıkları 2018'de açıkça görülebilmektedir.

Şekil 2: İstihdam, işsizlik ve çalışmaya hazır olanlar, 15+

KRt ve KTt

Kaynak: DPÖ 2018 İşgücü Anketi; CYSTAT 2018 İşgücü Anketi (yıllık veriler, 4. çeyrek verilerine benzer veriler)

İyi haber: KRt'de son yıllarda toplumsal cinsiyet farkı önemli ölçüde azalmıştır—Kadınların işgücüne katılımı sayesinde 1991'de yüzde 31 olan fark, bugün yüzde 10'dur.

Ve KTt'de, 2007 yılında yüzde 26,6 iken 2018 yılında yüzde 20 olmuştur.

Ancak: dikey ve yatay ayrışma görünürdür ve işyerinde toplumsal cinsiyet ayırımına ilişkin mevzuatın uygulamada sınırlı kalması toplumsal cinsiyet ücret farkını beslemekte ve emeklilik farkını da açmaktadır. İş yaşam dengesi belirleyicileri çift-gün sorunlarına işaret etmektedir.

Cinsiyet farkı yaşa göre değişmektedir ve çalışmaya hazır olma durumu karşılanamayan büyük bir boyuttur.

Şekil 3: Çalışmaya hazır olanlar dâhil, yaşa göre çalışan erkek ve kadınların yüzdesi

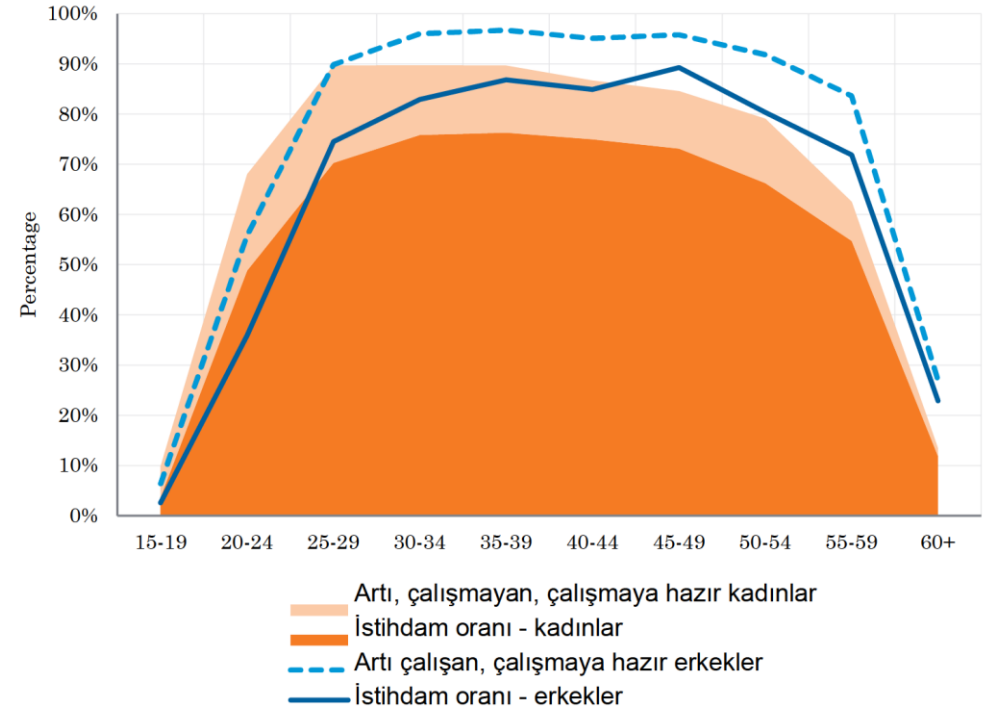
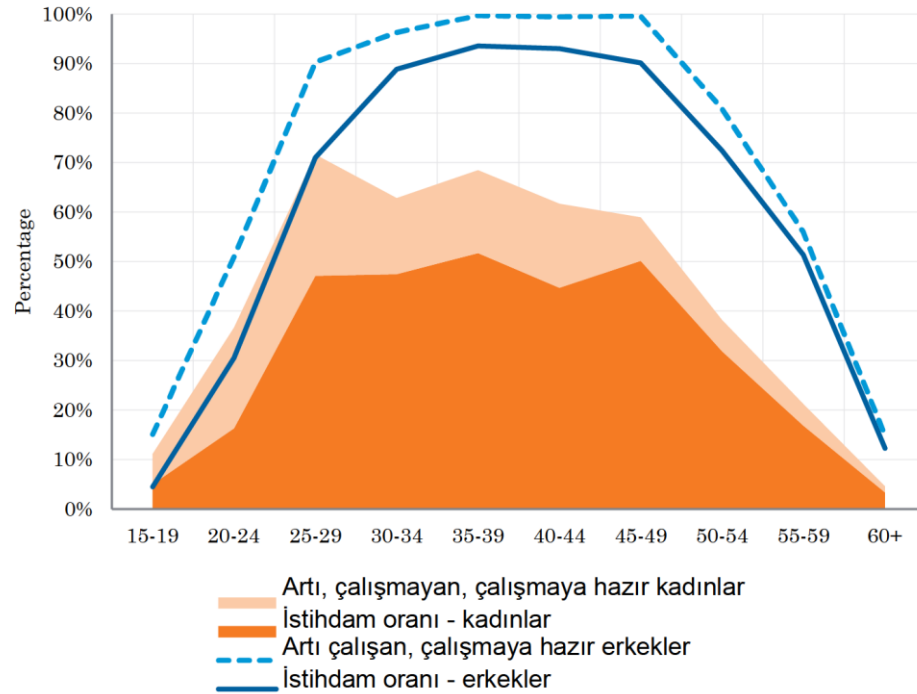
Panel a: KTt, 2014/2015 Hane halkı Bütçe Anketi kullanılarak

Panel b: KRt, 2017'den itibaren İşgücü Anketi kullanılarak

Şekil 3: Çalışmaya hazır olanlar dahil, yaşa göre çalışan erkek ve kadınların yüzdesi

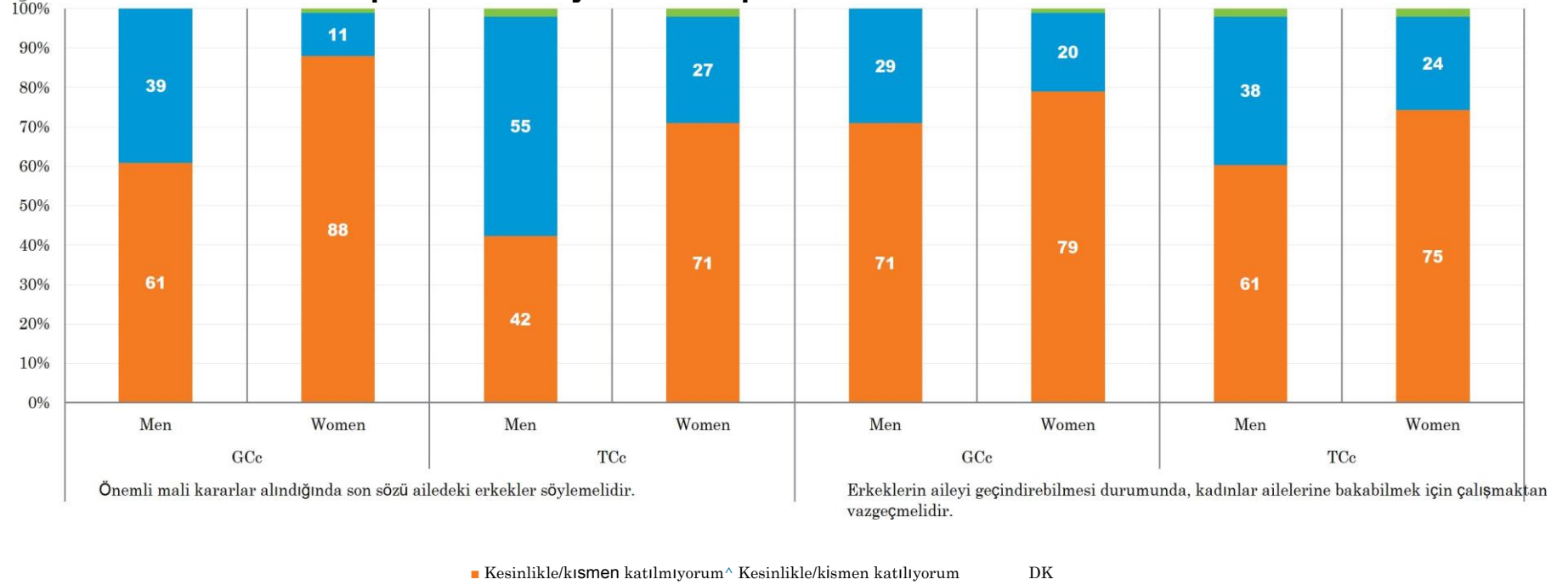
Panel a: KTt, 2014/2015 Hanehalkı Bütçe Anketi kullanılarak

Panel b: KRt, 2017'den itibaren İşgücü Anketi kullanılarak

Toplumsal cinsiyet stereotipleri devam etmekte ve eğitim tercihlerine, işgücüne katılıma ve kariyer tercihlerine etki etmektedir.

Şekil 4: KRt ve KTt'de toplumsal cinsiyet stereotipleri

Kaynak: Dagli Hustings et al. (2018a and 2018b). Analiz kapsamında hazırlanmış olandaha kapsamlı gösterge seti bu raporlarda mevcuttur